Psychological Achievements

(Psychol Achiev), 2025
32(*Special Issue*), 291-308
Received: 11 Oct 2024
Accepted: 20 Feb 2025
Doi: 10.22055/psy.2025.46881.3259

ISSN (E): 2588-6649
https://psychac.scu.ac.ir/

Open Access
Publish Free

Research Article

Structural Relationship between Parental Attachment Recognition and Fear of Compassion: The Mediating Role of the Cognitive Triad

Marziyeh Sadeghzadeh[1], Ezatollah Ghadampour[2], Maryam Safari Shirazi[3]

1. Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Salman Farsi University of Kazerun, Kazerun, Iran.
2. Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Lorestan University, Khoramabad, Iran.
3. PhD candidate in Psychology, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Lorestan University, Khoramabad, Iran.

Article Info

Corresponding Author:
Maryam Safari Shirazi

Email:
maryam.safaree@gmail.com

Keywords:
cognitive triad, fear of compassion, parental attachment

Citation:
Sadeghzadeh, M., Ghadampour, E., Safari Shirazi, M. (2025). Structural Relationship between Parental Attachment Recognition and Fear of Compassion: The Mediating Role of the Cognitive Triad, *Psychological Achievements, 32*(Special Issue), 291-308.

Abstract

Background: Fear of compassion is a psychological construct that hinders individuals from receiving, expressing, or directing compassion toward themselves, thereby increasing vulnerability to distress.

Objectives: Given the role of early attachment and cognitive processes in emotional functioning, this study examined the mediating role of the cognitive triad in the relationship between parental attachment and fear of compassion.

Methods: This cross-sectional study employed structural equation modeling (SEM) among 310 students at Salman Farsi University of Kazeroon (2022–2023), selected via convenience sampling. Data were collected using the Fear of Compassion Scale (FCS), Parental Attachment Recognition Scale (PARS), and Cognitive Triad Inventory (CTI), and analyzed using SPSS 22 and AMOS 24.

Results: The findings showed that parental attachment significantly predicted both the cognitive triad and fear of compassion. In addition, the cognitive triad was significantly associated with fear of compassion. Bootstrap analyses further indicated that the cognitive triad significantly mediated the relationship between parental attachment and fear of compassion. The proposed model accounted for approximately 50% of the variance in fear of compassion, highlighting the substantial contribution of cognitive processes to this relationship.

Conclusion: The findings support the mediating role of the cognitive triad in the relationship between parental attachment and fear of compassion. These results suggest that maladaptive cognitive beliefs constitute an important psychological mechanism through which early attachment experiences influence fear of compassion. Accordingly, interventions targeting dysfunctional cognitive schemas while strengthening secure attachment representations may help reduce fear of compassion and promote psychological well-being.

© 2025 The Author(s). Published by Shahid Chamran University of Ahvaz. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Extended Abstract

Introduction

Compassion has long been regarded as a fundamental virtue across religious, philosophical, and psychological traditions. In recent decades, it has received increasing empirical attention because of its substantial contribution to psychological well-being, emotion regulation, resilience, interpersonal functioning, and overall mental health. Compassion refers to sensitivity to one's own and others' suffering, accompanied by a genuine commitment to alleviate or prevent that suffering. Despite its adaptive nature, compassion is not experienced positively by everyone. Some individuals perceive giving, receiving, or directing compassion toward themselves as threatening, a phenomenon conceptualized by Gilbert as fear of compassion. Fear of compassion has been linked to depression, anxiety, shame, self-criticism, emotion dysregulation, and various forms of psychopathology. Attachment theory proposes that early caregiving experiences shape internal working models that influence individuals' perceptions of themselves, others, and interpersonal relationships. Secure attachment provides a foundation for trust, emotional security, and openness to receiving care, whereas insecure attachment increases vulnerability, interpersonal distrust, and defensive responses to compassion. Previous research has consistently identified attachment as an important antecedent of fear of compassion; however, the psychological mechanisms underlying this relationship remain insufficiently understood. From a cognitive perspective, early attachment experiences contribute to the development of fundamental beliefs about the self, the world, and the future. According to Beck's cognitive theory, these beliefs constitute the cognitive triad, which plays a central role in emotional functioning and psychological vulnerability. Individuals with insecure attachment are more likely to develop maladaptive cognitive schemas, increasing their tendency to perceive compassion as unsafe or undeserved. Therefore, this study investigated whether the cognitive triad mediates the relationship between parental attachment and fear of compassion among university students.

Method

This correlational study employed structural equation modeling (SEM). The study population comprised students enrolled at Salman Farsi University of Kazeroon during the 2022–2023 academic year. Participants were recruited through convenience sampling using an online survey, and 310 completed questionnaires were included in the final analysis. Data were collected using the Fear of Compassion Scale (FCS), the Parental Attachment Recognition Scale (PARS), and the Cognitive Triad Inventory (CTI). In the proposed structural model, parental attachment was specified as the exogenous latent variable, fear of compassion as the endogenous latent variable, and the negative cognitive triad as the mediating variable. Data were analyzed using SPSS version 22 and AMOS version 24. Prior to hypothesis testing, assumptions including normality, multicollinearity, and overall model fit were examined. Indirect effects were assessed using bootstrap procedures with 95% confidence intervals.

Results

The proposed structural model demonstrated satisfactory fit, indicating that it adequately

represented the observed data. Structural equation modeling revealed that parental attachment significantly predicted both the cognitive triad and fear of compassion. Furthermore, the cognitive triad was positively associated with fear of compassion. Bootstrap analyses confirmed that the indirect effect of parental attachment on fear of compassion through the cognitive triad was statistically significant, supporting the proposed mediation model. Overall, the structural model explained approximately 50% of the variance in fear of compassion, suggesting that cognitive processes represent an important mechanism through which attachment experiences influence emotional responses to compassion.

Discussion

The findings provide strong evidence that the negative cognitive triad serves as a key psychological mechanism linking parental attachment to fear of compassion. These results are consistent with previous research demonstrating the enduring influence of early attachment experiences on later emotional functioning. Specifically, insecure attachment appears to foster persistent negative beliefs about the self, others, and the future, thereby increasing vulnerability to fear of compassion. Individuals with negative self-beliefs may experience excessive self-criticism and perceive themselves as undeserving of kindness. Similarly, negative beliefs about others may lead individuals to interpret compassionate behavior as intrusive, manipulative, or conditional. A pessimistic view of the future may further reinforce the belief that compassion is ineffective or ultimately disappointing. These findings have important clinical implications. Interventions aimed at modifying dysfunctional cognitive schemas, particularly negative core beliefs about the self, others, and the future, may help reduce fear of compassion and enhance psychological well-being. Such interventions may be especially beneficial for individuals who have experienced cold, neglectful, or abusive parenting. Several limitations should be acknowledged. The cross-sectional design precludes causal inference, while the use of convenience sampling and self-report measures may limit the generalizability of the findings. Future studies should employ longitudinal designs and more diverse, representative samples to further clarify the causal mechanisms underlying these relationships. Despite these limitations, the present study advances the theoretical understanding of fear of compassion by identifying the cognitive triad as a significant mediating mechanism linking parental attachment to fear of compassion. The findings also provide valuable implications for the development of cognitive and attachment-based interventions designed to reduce fear of compassion and promote psychological well-being.

Author Contributions: Study design: Marzieh Sadeghzadeh; Methodology execution: Marzieh Sadeghzadeh and Ezatollah Ghadampour; Data collection: Marzieh Sadeghzadeh; Data analysis: Marzieh Sadeghzadeh and Maryam Safari Shirazi; Drafting the manuscript: Maryam Safari Shirazi; Final review and editing of the article: Marzieh Sadeghzadeh and Ezatollah Ghadampour. All authors have read and approved the final version of the manuscript.

Acknowledgments: This research would not have been possible without the valuable cooperation of the participants; we hereby extend our sincere gratitude and appreciation to all of them.

Conflicts of Interest: The authors declare that there is no conflict of interest regarding this article.

Funding: This research received no financial support from any institution or organization, and all costs during the research process were borne by the researchers themselves.

دست آوردهای روان شناختی
دانشگاه شهید چمران اهواز، ویژه نامه ۱٤۰٤
دوره‌ی چهارم، سال ۳۲، ص‌ص: ۳۰۸-۲۹۱
تاریخ دریافت مقاله: ۱٤۰۳/۰۷/۲۰
تاریخ پذیرش مقاله: ۱٤۰۳/۱۲/۰۲
Doi: 10.22055/psy.2025.46881.3259
ISSN (E): 2588-6649
https://psychac.scu.ac.ir/
Open Access
Publish Free
مقاله پژوهشی

رابطه ساختاری بازشناسی دلبستگی به والدین و ترس از شفقت: نقش واسطه‌گری سه‌گانه شناختی

مرضیه صادق‌زاده[۱]، عزت اله قدم پور[۲]، مریم صفری شیرازی[۳]

۱. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه سلمان فارسی کازرون، کازرون، ایران.
۲. استاد، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران
۳. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران.

اطلاعات مقاله

نویسنده مسئول:
مریم صفری شیرازی

ایمیل:
fmaryam.safaree@gmail.com

کلید واژگان:
دلبستگی به والدین، ترس از شفقت، سه‌گانه شناختی

استناد به این مقاله:
صادق زاده، م.، عزت اله قدم پور، ع.، صفری شیرازی، م. (۱٤۰٤). رابطه ساختاری بازشناسی دلبستگی به والدین و ترس از شفقت: نقش واسطه‌گری سه‌گانه شناختی، *دست آوردهای روان‌شناختی*، (ویژه نامه)۳۲، ص‌ص: ۳۰۸-۲۹۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌گری سه‌گانه شناختی در رابطه بین بازشناسی دلبستگی به والدین و ترس از شفقت انجام گردید. این پژوهش که ازلحاظ هدف جزء پژوهش‌های بنیادی است یک مطالعه توصیفی-مقطعی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانشجویان دانشگاه سلمان فارسی کازرون بود که در سال تحصیلی ۱٤۰۲-۱٤۰۱مشغول به تحصیل بودند و حجم نمونه تعداد ۳۱۰ نفر از جامعه آماری مذکور بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب گردید. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه ترس از شفقت (FCS)، مقیاس بازشناسی دلبستگی به والدین (PARS) و سیاهه سه‌گانه شناختی (CTI) بود. داده‌های پژوهش با استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری و نرم‌افزارهای SPSS-۲۲ و AMOS-۲٤ تحلیل شدند. یافته‌ها نشان‌داد که اثرات مستقیم دلبستگی به والدین با سه‌گانه شناختی، دلبستگی به والدین با ترس از شفقت و سه‌گانه شناختی با ترس از شفقت معنی‌دار بودند؛ همچنین دلبستگی به والدین باواسطه سه‌گانه شناختی می‌تواند ۵۰ درصد از واریانس ترس از شفقت را تبیین نماید. درمجموع نتایج این مطالعه با تائید نقش واسطه‌ای سه‌گانه شناختی در رابطه میان دلبستگی کلی به والدین و ترس از شفقت، می‌تواند به ترسیم چشم‌اندازی جهت مداخله در بهبود تجربه‌های ترس از شفقت کمک نماید.

© 2025 The Author(s). Published by Shahid Chamran University of Ahvaz. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

مقدمه

برای قرن‌ها، از شفقت[1] به‌عنوان فضیلتی گران‌بها در اغلب سنت‌های مذهبی و روحانی یاد شده‌است. البته این فضیلت گاه در ادبیات روان‌شناسی اجتماعی با سازه‌های نزدیکی همچون همدلی، نوع‌دوستی و رفتار جامعه‌پسند نیز موردتوجه قرار گرفته‌است (Zhao et al., 2026). به‌هرحال، ادبیات پژوهشی موجود از اثر سودمند شفقت بر سلامت روانی، فیزیولوژیکی و رفتاری (Na, 2025)، کاهش هیجانات منفی (Poursaleh & Sarparast, 2023) و بهبود مهارت‌های بین‌فردی و اجتماعی (Millard et al., 2023) حکایت می‌کند. بنابه تعریف Gilbert (2019) شفقت، دل‌مشغولی و حساسیت نسبت به رنج آدمی به‌همراه تلاش برای کاهش یا حتی پیش‌گیری از آن است و می‌تواند در سه مسیر متفاوت ابراز شفقت نسبت به دیگری، دریافت شفقت از سوی دیگران و شفقت‌ورزی نسبت به خود تجربه شود.

بایستی گفت که نظریه ذهنیت اجتماعی[2] Gilbert et al. (1989)، شفقت را به انگیزه‌هایی نسبت می‌دهد که برای دریافت و ارائه مراقبت در پستانداران تکامل‌یافته است. مطابق این نظریه، همان مراقبت‌هایی که نوزاد در دوران اولیه زندگی از سوی والدین (به‌ویژه مادر) دریافت می‌کند، زمینه را برای توسعه و ظهور جنبه‌های مختلف شفقت فراهم می‌سازد. به‌بیان‌دیگر، در گونه پستانداران، مراقبان اصلی به علائم پریشانی کودک خود توجه کرده، نسبت به آن حساس بوده و اقداماتی را نیز به‌منظور کاهش ناراحتی و هیجانات منفی نوزاد، در راستای ارضای نیازهای اساسی او (مانند محافظت، تغذیه و ایمنی) و همین‌طور آماده‌سازی وی برای شروع یک زندگی مستقل انجام می‌دهند (Gilbert, 2019). Bowlby (1980) این رفتار را «نظام رفتاری مراقبتی[3]» می‌نامید و معتقد بود که نظام رفتاری مراقبتی مکمل نظام رفتاری دلبستگی است؛ بدین‌ترتیب که کودک همواره به دنبال نزدیکی به کسانی است که از او مراقبت کنند؛ درحالی‌که در مراقبان انگیزه‌ای وجود دارد که به‌منظور بقای گونه، از فرزندان ناتوان خود محافظت نمایند. بنا به نظر Mikulincer & Shaver (2020)، این سیستم رفتاری دلبستگی در دوران نوزادی و کودکی ظهور می‌یابد، اما اهمیت خود را همواره در طول زندگی حفظ می‌کند.

البته بایستی اذعان نمود که علی‌رغم تمام مزایایی که رویکردهای مختلف نظری برای موضوع شفقت درنظر گرفته‌اند، یافته‌های پژوهشی اخیر از امکان بروز مقاومت و اجتناب درونی نسبت به جریان‌های مختلف شفقت نیز پرده برمی‌دارند (wang et al., 2023). Gilbert (2011) چنین واکنش‌های منفی نسبت به شفقت را ترس از شفقت[4] نامیده و از سه تجربه الف) ترس از ابراز شفقت نسبت به دیگران، ب) ترس از دریافت شفقت دیگران و (ج) ترس از شفقت نسبت به خود سخن می‌گوید. ادبیات پژوهشی موجود از همبستگی میان این سه تجربه با طیف گسترده‌ای از مشکلات روان‌شناختی همچون ناگویی هیجانی، اختلال خوردن، افسردگی، اضطراب، عزت‌نفس پایین، شرم و خودانتقادی خبر می‌دهد (Merritt, & Purdon, 2020; Mendes et al., 2022; Naismith et al., 2019; Malekpour & Bassaknejad, 2020). همین موضوع، انجام پژوهش‌های مستقلی جهت بررسی پیش‌آیندهای تجربه ترس از شفقت را نیز ضروری ساخته است.

1- Compassion
2- Social mentality theory
3- Caregiving behavioral system
4- Fear of Compassion

هرچند چنان‌که گفته شد، نقص در نظام دلبستگی به‌عنوان مهم‌ترین پیش‌آیند ترس از شفقت مطرح می‌گردد. درواقع، گرچه انتظار می‌رود که به‌محض احساس پریشانی، شکست یا رنج، نظام مراقبت برآمده از تاریخچه تکاملی فعال‌شده و رفتارهای مراقبتی یا مراقبت‌جویانه را راه‌اندازی کند (Amari et al., 2023; Hart et al., 2022)، اما شواهدی قابل‌اطمینانی وجود دارد که از تمایل به خودانتقادی و احراز دیدگاه منفی در دلبسته‌های ناایمن در چنین لحظاتی خبر می‌دهد که با تلاش برای حفظ استقلال و فاصله گرفتن از دیگران و همین‌طور تجربه ترس از شفقت همراه می‌شود (Naismith et al., 2019). به کلام بهتر، چنان‌که Matos et al. (2019) شرح می‌دهند فردی که در دوران کودکی از پاسخ‌های مراقبتی و قابل پیش‌بینی والدین خود محروم مانده، در بزرگسالی مستعد کاستی در تجربه دریافت و ابراز شفقت نسبت به خود و دیگران است. نتایج پژوهش Matos et al. (2019) نشان می‌دهد افرادی با خاطرات آسیب‌زا از دوران کودکی، گرما و امنیت کمتری را در خانواده خود به یاد آورده و سطوح بالاتری از ترس از شفقت را همراه با نشانه‌های بیشتری از افسردگی، اضطراب و پارانوئید گزارش می‌دهند. پژوهش Boykin et al. (2018) نیز نشان می‌دهد زنانی با تجربه بدرفتاری دوران کودکی، در مقایسه با زنانی که چنین تجربه‌ای نداشته یا بدرفتاری اندکی را به خاطر می‌آورند، سطوح بالاتری از ترس از شفقت نسبت به خود و همین‌طور شدت بیشتری از اختلال استرس پس از سانحه[1] را گزارش می‌نمایند. علاوه بر این، Amari et al. (2023) در یک بررسی نظام‌مند با تحلیل نتایج حاصل از ٤٨٣٩ آزمودنی در مطالعات مختلف به این نتیجه دست یافتند که ارتباط مستقیمی بین دلبستگی ایمن و شفقت به خود وجود دارد.

ازاین‌رو می‌توان گفت که ادبیات پژوهشی موجود، دلبستگی را به‌عنوان پیش‌آیند مهم ترس از شفقت مورد تائید قرار می‌دهد؛ بااین‌همه هنوز به متغیرهایی که به‌عنوان واسطه میان این دو سازه عمل می‌کنند، توجه چندانی نشده است. گرچه Bowlby (1973)، خود از تأثیر متقابل بین نظام‌های مکمل دلبستگی و مراقبتی بر ساختارهای شناختی فرد نیز سخن می‌گوید. به باور او، تجارب دلبستگی به‌عنوان مدل‌های کارکرد ذهنی[2] عمل نموده و همچون یک منبع اطلاعاتی برای یادگیری در مورد خود و جهان مورداستفاده قرار می‌گیرند. به کلام دیگر، دلبستگی، مدل‌های ذهنی خاصی به وجود می‌آورد که تصویر فرد از خود[3] را شکل داده و به‌عنوان جنبه شناختی نظام دلبستگی عمل می‌نماید. به‌علاوه، میزان پاسخگو و حساس بودن نماد دلبستگی به علائمی که نوزاد هنگام جستجوی امنیت نشان می‌دهد، با شکل‌دادن مدل‌های کارکرد ذهنی به عامل تعیین‌کننده دلبستگی ایمن یا ناایمن تبدیل می‌شود (Zare et al., 2022).

پیشینه پژوهشی موجود با استفاده از چارچوب نظری Hazan & Shaver (1987) در معرفی سه سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و مضطرب–دوسوگرا، تأثیر دلبستگی را بر ساختارهای شناختی افراد مختلف مستند نموده است. چنان‌که می‌توان با اطمینان قابل‌توجهی از دیدگاه مثبت افراد دلبسته ایمن نسبت به خود و دیگری سخن گفت و بالعکس در افرادی با سبک دلبستگی اجتنابی یا مضطرب–دوسوگرا، تحریف‌های شناختی بیشتری در خصوص خود و دیگری را انتظار داشت (Rogers et al., 2019). پاره‌ای از پژوهش‌ها نیز به‌صراحت از مدل‌های کارکرد ذهنی به‌عنوان نوعی داربست شناختی برای باورهای اساسی در مورد خود و دیگران سخن می‌گویند (wang et al., 2023). این موضوع، این سؤال را به وجود می‌آورد که پیوند

1- Post Trauma Stress Disorder (PTSD)
2- Mental working models
3- Self-image

تنگاتنگ میان دلبستگی با باورهای اساسی فرد در مورد خود و دیگران، می‌تواند به شناخت متغیرهای واسطه میان دلبستگی و ترس از شفقت نیز کمکی بنماید. جالب این‌که باور Bowlby (1980) مبنی بر ظهور سوگیری‌های شناختی به دنبال تجارب دلبستگی – که دیدگاه منفی نسبت به خود، دیگران و یا جهان اطراف را در برمی‌گیرد – با مدل شناختی افسردگی که توسط Beck (1991) بنانهاده شده نیز سازگار است. چنان‌که بر اساس مدل شناختی بک، رفتارهای والدینی به‌عنوان مجموعه‌ای از اعمال الگوبرداری شده، اطلاعات را به کودکان منتقل نموده و درنهایت به‌منزله چشم‌انداز فرد از خود، جهان و آینده تجربه می‌شود. این چشم‌انداز سه‌گانه که در یک ضلع، خودپنداره و پذیرش خود، در ضلع دیگر نیت خوب یا بد دیگران و مورد اعتماد بودن آن‌ها و در ضلع سوم آینده به‌عنوان پدیده‌ای قابل پیش‌بینی را در برمی‌گیرد، در چارچوب مفهومی Beck (1991)، سه‌گانه شناختی[1] نامیده می‌شود.

پیشینه پژوهشی موجود، این سه‌گانه شناختی را تحت تأثیر دلبستگی فرد به والدین خود می‌داند. چنان‌که می‌توان گفت پذیرش، مراقبت و اعطای خودمختاری از سوی والدین، باورهای هسته‌ای مثبتی درباره خود، دیگری و آینده به وجود می‌آورد (Ahn et al., 2025; Esfahani et al., 2023). برعکس، طرد، فقدان گرمی، نبود حمایت یا محدودیت بیش‌ازحد، می‌تواند باورهای منفی ریشه‌داری را در مورد خود، جهان و آینده درونی سازد که به‌نوبه خود احساس بی‌ارزشی و بی‌کفایتی، سطح پایین خودپذیری و سطح بالای خودانتقادی را رقم‌زده، دیگران را خودخواه و غیرقابل‌اعتماد جلوه داده و آینده را به‌عنوان دورنمایی غیرقابل‌کنترل نشان دهد (Kwok et al., 2020; Rungsang et al., 2021). برخی از پژوهش‌ها (همچون Stanziano, 2019) نیز از این چشم‌انداز به‌عنوان بستر مناسبی برای ظهور ترس از شفقت سخن گفته و مقاومت یا اجتناب از شفقت را نتیجه طبیعی بی‌اعتمادی نسبت به دیگران یا تلقی خود به‌عنوان کسی که سزاوار محبت و شفقت نیست، می‌دانند.

بنابراین مرور ادبیات پژوهشی موجود، سه‌گانه شناختی (یا همان چشم‌انداز فرد نسبت به خود، جهان و آینده) را به‌عنوان واسطه میان دو سازه دلبستگی و ترس از شفقت معرفی می‌نماید. پژوهش حاضر درواقع با هدف بررسی همین نقش واسطه‌گری انجام‌گرفته است. به کلام دیگر، مطالعه حاضر در پی پاسخگویی به این سؤال است که آیا سه‌گانه شناختی می‌تواند رابطه بین دلبستگی کلی به والدین و ترس از شفقت را میانجی‌گری نماید یا خیر. قابل‌ذکر است که نتایج این پژوهش می‌تواند چشم‌انداز نظری را نسبت به نحوه بروز ترس از شفقت توسعه بخشیده و درک سودمندی جهت طرح‌ریزی مداخلات آموزشی و درمانی آتی را فراهم آورد.

روش

جامعه آماری، نمونه و روش اجرای پژوهش

پژوهش حاضر را می‌توان به لحاظ روش پژوهش، یک مطالعه همبستگی دانست. جامعه آماری کلیه دانشجویان دانشگاه سلمان فارسی کازرون در سال تحصیلی ۱٤۰۱–۱٤۰۲ بود. فرایند جمع‌آوری اطلاعات به‌صورت مجازی و در دسترس انجام‌گرفت. بدین‌ترتیب که لینک مربوط به پرسشنامه‌های پژوهش حاضر در گروه‌های مجازی دانشجویان دانشگاه سلمان فارسی کازرون ارسال و بدین‌وسیله از آن‌ها دعوت گردید تا با پاسخ گفتن به سؤالات لینک در مطالعه حاضر شرکت نمایند.

1- Cognitive Triad

درنهایت و پس از یک دوره زمانی یک‌ماهه، تمامی ۳۱۰ دانشجویی که به سؤالات لینک پاسخ داده بودند، به‌عنوان نمونه پژوهش درنظر گرفته شدند. قابل‌ذکر است که میانگین و انحراف‌استاندارد سنی دانشجویان شرکت‌کننده در این پژوهش به ترتیب ۲۰/۹۵ و ۲/۰۲ برآورد شده است. به‌علاوه، ۷٤ درصد نمونه حاضر را دانشجویان دختر و مابقی را دانشجویان پسر تشکیل داده بودند. از سوی دیگر، ۹۲ درصد نمونه حاضر شامل دانشجویان کارشناسی، ۷ درصد دانشجویان کارشناسی ارشد و ۱ درصد دانشجویان دکتری بوده است. گفتنی است که حجم نمونه پژوهش حاضر حداقل مقدار موردنظر Kline (2023) برای آزمون معادلات ساختاری (حداقل ۲۰۰ نفر یا ده تا بیست برابر پارامترهای موجود در مدل) را برآورده می‌سازد.

ابزارهای پژوهش

مقیاس ترس از شفقت[1]: این پرسشنامه توسط Gilbert et al. (2011) طراحی گردیده و دارای ۳۸ گویه است که بر روی طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای از«اصلاً موافق نیستم» (معادل۰) تا «کاملاً موافقم» (معادل٤) نمره‌گذاری می‌شود. این گویه‌ها سه جنبه متفاوت ترس از شفقت را در قالب خرده‌مقیاس‌های ترس از شفقت نسبت به دیگران شامل گویه‌های ۱ تا ۸ (برای نمونه: اگر شما خیلی بخشنده و دلسوز باشید، مردم به راحتی از شما امتیاز خواهند گرفت)، ترس از شفقت دیگران شامل گویه‌های ۱۱ تا ۲۳ (برای نمونه: احساس مهربانی از سوی دیگران تا حدی ترسناک و نگران‌کننده است) و ترس از شفقت به خود شامل گویه‌های ۲٤ تا ۳۸ (برای نمونه: می‌ترسم اگر دلسوزانه‌تر از این با خودم برخورد کنم، به آدم ضعیفی تبدیل شوم) اندازه‌گیری می‌نمایند. نمره هر خرده‌مقیاس از مجموع نمرات آن خرده‌مقیاس حاصل شده و نمرات بالاتر نشان از ترس از شفقت بیشتر در آن خرده‌مقیاس دارد. در پژوهش Gilbert et al. (2011) همسانی درونی این سه خرده‌مقیاس با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه و به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸٤ و ۰/۹۲ گزارش‌شده است. ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی این ابزار نیز در پژوهش Sadeghzadeh & Shameli (2021) مورد بررسی قرارگرفته و ضرایب آلفا برای سه خرده‌مقیاس فوق به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۷۳ و ۰/۸۸ گزارش شده‌است. در پژوهش حاضر نیز مقدار ضریب آلفای کرونباخ برای سه خرده‌مقیاس ترس از شفقت دیگران، ترس از شفقت نسبت به دیگران و ترس از شفقت به خود محاسبه و به ترتیب ۰/۸٦، ۰/۷۷ و ۰/۹۰ برآورد شده است؛ به‌علاوه مقادیر مربوط به شاخص‌های CMIN/DF، AGFI، CFI، IFI، RMSEA و PCLOSE در پژوهش حاضر نیز به ترتیب ۱/۵۰، ۰/۹۱، ۰/۹۱، ۰/۹۱، ۰/۰۵ و ۰/۵۱ می‌باشد. مقادیر بتای گویه‌ها در الگوی ساختاری پرسشنامه نیز بین ۰/٤۳ تا ۰/۷۱ قرار داشته است.

مقیاس بازشناسی دلبستگی به والدین[2]؛ ابزاری است که در پژوهش Tanaka (2020) جهت ارزیابی فرد بزرگسال از دلبستگی خود نسبت به والدین طراحی شده‌است. فرم نهایی این پرسشنامه دارای ۲۷ گویه است که همگی بر روی طیف لیکرت هفت‌درجه‌ای از «هرگز درست نبود» (معادل۱) تا «همیشه درست بود» (معادل۷) نمره‌گذاری می‌شوند. تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی انجام‌گرفته در پژوهش فوق، مؤید وجود یک ساختار سه‌عاملی در گویه‌های این پرسشنامه بوده که از

1- Fear of Compassion Scale (FCS)
2- Parental Attachment Recognition Scale

سوی وی، تأثیر والدینی[1] (برای نمونه: پدر و مادرم مهربان بودند)، تماس والد–فرزندی[2] (برای نمونه: پدر و مادرم در مواقعی که من مشکلی داشتم بدون تردید به من گوش می دادند) و پیوند عاطفی[3] (پدر و مادرم مرا همان طور که بودم پذیرفته‌اند) نام‌گذاری شده است. Tanaka (2020) مقادیر مربوط به آلفای کرونباخ برای کل مقیاس و سه خرده‌مقیاس فوق را به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۸۳، ۰/۹٤ و ۰/۹۳ گزارش نموده است. البته تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی انجام گرفته در پژوهش حاضر تنها از یک ساختار تک‌عاملی در فرم فارسی این پرسشنامه حکایت می‌کند. ازاین‌رو در پژوهش حاضر از نمره کل این مقیاس استفاده‌شده است. همچنین سوالات ۱۷، ۲۱، ۲۲، ۲۵ و ۲۷ نمره معکوس دارند. همچنین مقادیر بتا در الگوی ساختاری پرسشنامه در پژوهش حاضر بین ۰/٤۲ تا ۰/۸۳ قرار داشته است. نمره کل پرسشنامه از مجموع کل نمرات حاصله بدست می‌آید و نمرات بیشتر نشان‌دهنده بازشناسی دلبستگی به والدین بالاتر است. شایان‌ذکر است که مقادیر مربوط به شاخص KMO در تحلیل‌عامل اکتشافی مساوی ۰/۹۵ و آزمون بارتلت با مقدار ٤۳۱٤/۸٤ برای مجذور خی‌دو تقریبی و درجه‌آزادی ۳۵۱ معنی‌دار بوده است. به‌علاوه این تک‌عامل، بیشتر از ۵۱درصد واریانس موجود در گویه‌ها را تبیین نموده است. همچنین در تحلیل عاملی تأییدی انجام‌گرفته در پژوهش حاضر، مقادیر مربوط به شاخص‌های CMIN/DF، GFI، CFI، IFI، RMSEA و PCLOSE به ترتیب ۱/۷٦، ۰/۹۰، ۰/۹۵، ۰/۹۵، ۰/۰٦ و ۰/۰۸ برآورد شده است. همچنین در پژوهش حاضر، مقدار ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس مساوی ۰/۹٦ تخمین زده شده‌است.

سیاهه سه‌گانه شناختی[4]؛ این پرسشنامه دارای ۳٦ گویه است و نخستین بار در پژوهش Beckham et al. (1986) معرفی‌شده است. گویه‌های این پرسشنامه که بر روی طیف لیکرت هفت‌درجه‌ای از «کاملاً موافقم»(معادل۱) تا «کاملاً مخالفم» (معادل۷) نمره‌گذاری می‌شوند، به سه خرده‌مقیاس چشم‌انداز جهان[5] شامل گویه‌های ۳، ۸، ۱۲، ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۲٤، ۲۷، ۳۰ و ۳٤ (برای نمونه: فعالیت‌های روزانه من مسخره و اجباری است)، چشم‌انداز خود[6] شامل گویه‌های ۵، ۱۰، ۱۳، ۱۷، ۲۱، ۲۵، ۲۹، ۳۱، ۳۳ و ۳۵ (برای نمونه: آدم شکست خورده‌ای هستم) و چشم‌انداز آینده[7] شامل گویه‌های ٦، ۹، ۱۱، ۱۵، ۱٦، ۱۹، ۲٦، ۲۸، ۳۲ و ۳٦ (برای نمونه: به آینده خیلی امیدوار نیستم) تقسیم می‌شوند. همچنین گویه‌های ۳، ٦، ۸، ۱۷، ۲۰، ۲۲، ۲٤، ۲۵، ۲۸، ۳۱، ۳۳ به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. شایان‌ذکر است که این مقیاس بنا به نحوه نمره‌گذاری خود، منفی‌ترین نگاه نسبت به جهان ، خود و آینده را در قالب بالاترین نمرات مربوط به این سه‌خرده‌مقیاس ارائه می‌دهد. Beckham et al. (1986) مقادیر مربوط به آلفای کرونباخ جهت این سه‌خرده‌مقیاس را به ترتیب۰/۸۱، ۰/۹۱ و ۰/۹۳ گزارش نموده‌اند. در پژوهش Kimiaee (2011) نیز که به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی این پرسشنامه اختصاص‌یافته، مقدار ضریب آلفا برای سه خرده‌مقیاس چشم‌انداز جهان، چشم‌انداز خود و چشم‌انداز آینده در نمونه‌ای از دانشجویان به ترتیب ۰/۷٤، ۰/۸۰ و ۰/۸۱ گزارش شده‌است. در پژوهش حاضر نیز مقادیر آلفای کرونباخ برای این سه خرده‌مقیاس به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۸۵ و ۰/۸۹ تخمین زده شده‌است. مقدار ضریب همبستگی هر گویه با نمره کل خرده‌مقیاس خود نیز در بازه‌ای از

1- Parental impression
2- Parent-child contact
3- Emotional bond
4- Cognitive Triad Inventory (CTI)
5- View of world
6- View of self
7- View of future

۰/٤٥ تا ۰/۷۸ قرار گرفته‌است. همچنین مقادیر بتا در الگوی ساختاری پرسشنامه در پژوهش حاضر بین ۰/٤۰ تا ۰/۸۰ قرار داشته است.

یافته‌ها

مقادیر مربوط به شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش برای شرکت‌کنندگان پژوهش حاضر در جدول ۱ گزارش شده‌است.

Table 1.
Descriptive indices and correlation matrix of research variables

Variables		1	2	3	4	5	6	7
1. Parental Attachment		---						
Fear of Compassion	2. compassion for others	-0.17*	---					
	3. compassion from others	-0.19**	0.56**	---				
	4. compassion for self	-0.09	0.35**	0.62**	---			
Cognitive Triad	5. View of world	-0.33**	0.18**	0.33**	0.13**	---		
	6. View of self	-0.52**	0.21**	0.36**	0.40**	0.40**	---	
	7. View of future	-0.26**	0.13	0.30**	0.44**	0.45**	0.51**	---
Descriptive findings	M	126.98	28.26	38.99	40.91	13.56	45.98	32.67
	SD	34.40	6.33	10.34	12.57	4.27	12.10	14.82
	Score range	34-182	40-11	15-65	15-75	5-25	11-70	13-70
	skewness	-0.45	-0.45	-0.09	0.21	0.38	0.03	0.77
	kurtosis	-0.54	-0.14	-0.11	-0.11	-0.19	-0.21	0.12

البته اشاره به این موضوع ضروری می‌نماید که در فرایند تحلیل اولیه اطلاعات، برقراری مفروضه‌های معمول آماری مورد بررسی قرار گرفته‌است. بدین‌ترتیب که جهت بررسی وضعیت نرمال بودن تک‌متغیری به مقادیر دو شاخص کجی و کشیدگی و همخوانی آن‌ها با بازه موردنظر Kline (2023) (قدرمطلق کجی کمتر مساوی ۳ و قدرمطلق کشیدگی کمتر مساوی ۱۰) رجوع شده است. مقادیر مربوط به این دو شاخص در جدول ۱ گویای نبود تخطی جدی از نرمال بودن تک‌متغیری مطابق دیدگاه فوق است. جهت بررسی وضعیت نرمال چندمتغیری نیز شاخص کشیدگی چندمتغیری در نرم‌افزار ایموس مورد استناد قرارگرفته که مطابق نظر Bentler (2010) بایستی کمترمساوی ۵ باشد و در مورد داده‌های پژوهش حاضر معادل ۵/۰۲ تخمین زده شده که به مقدار موردنظر بسیار نزدیک می‌باشد. گفتنی است که جهت بررسی داده‌های پرت چندمتغیری نیز به محاسبه فاصله مهالانوبیس رجوع شده است. مقادیر مربوط به میانگین، انحراف استاندارد و دامنه برای هفت متغیر دلبستگی کلی به والدین، ترس از شفقت نسبت به دیگران، ترس از شفقت دیگران، ترس از شفقت نسبت به خود، چشم‌انداز جهان، چشم‌انداز خود، چشم‌انداز آینده در جدول ۱ گزارش‌شده است. جدول ۱ همچنین گویای روابط معنی‌دار میان تمامی این متغیرها (به‌استثنای دلبستگی کلی به والدین با ترس از شفقت نسبت به خود) می‌باشد. چنان‌که در این جدول مشاهده می‌گردد دلبستگی کلی به والدین با تمامی شش متغیر دیگر همبستگی منفی دارد.

پس از اطمینان از برقراری مفروضه‌های آماری، با استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری، مدل پیشنهادشده پژوهش موردبررسی قرار گرفت. در این مدل متغیر دلبستگی کلی به والدین به‌عنوان متغیر برون زا، متغیر مکنون ترس از شفقت به‌عنوان متغیر درون زا و متغیر مکنون سه‌گانه شناختی (منفی) به‌عنوان متغیر واسطه مدل در نظر گرفته شده‌اند. مدل نهایی پژوهش در شکل ۲ ترسیم شده‌است. چنان‌که در این شکل مشاهده می‌گردد شاخص چشم‌انداز خود و ترس از شفقت نسبت به خود، به ترتیب بیشترین وزن را در تعریف دو متغیر مکنون سه‌گانه شناختی و ترس از شفقت به خود اختصاص داده‌اند. به‌علاوه، چنان‌که در شکل۲ مشاهده می‌گردد هر سه مسیر مستقیم دلبستگی کلی به والدین به سه‌گانه شناختی منفی (β=-۰/۶۰ ،P<۰/۰۰۱)، دلبستگی کلی به والدین به ترس از شفقت (β=-۰/۳۸ ،P<۰/۰۰۱) و سه‌گانه شناختی منفی به ترس از شفقت (β=۰/۸۷ ،P<۰/۰۰۱) معنی‌دار بوده است. گفتنی است که در این مدل ۵۰درصد واریانس متغیر درون زا ترس از شفقت مورد تبیین قرار گرفته است.

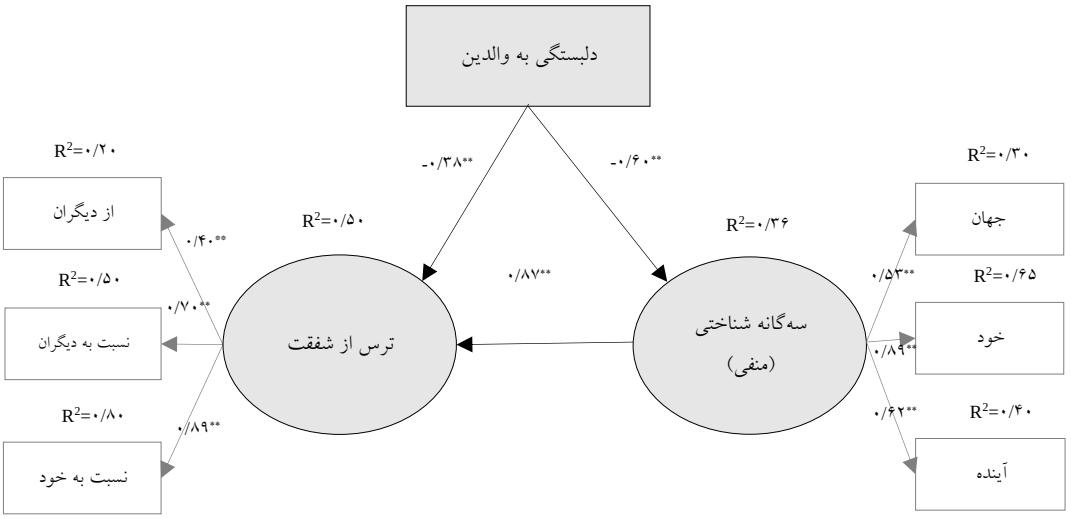

Figure 1. The final research model: the structural relationship Parental Attachment, fear of compassion and cognitive triad

شاخص‌های برازش مدل نیز در جدول ۲ گزارش شده‌است. چنان‌که در این جدول نیز مشاهده می‌گردد مقادیر شاخص‌های نیکویی برازش[۱]، برازش تطبیقی[۲]، برازش افزایشی[۳] و برازش هنجارشده[۴]، نسبت مجذور خی بر درجه آزادی[۵]، ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب[۶] و سطح احتمال برای تناسب نزدیک[۷] مطابق نظر Hooper et al. (2008) در بازه قابل قبول قرار می‌گیرند. ازاین‌رو می‌توان گفت که مدل نهایی پژوهش حاضر از برازش مطلوبی برخوردار است.

Table 2.
Fitness indices of the final model

Indices	CMIN/DF	GFI	CFI	IFI	NFI	RMSEA	PCLOSE
Value	2.45	0.97	0.97	0.97	0.95	0.08	0.09

1- Goodness-of- Fit Index (GFI)
2- Comparative Fit Index (CFI)
3- Incremental Fit Index (IFI)
4- Normed Fit Index (NFI)
5- Normed Chi-Square (CMIN/DF)
6- Root Mean Squared Error of Approximation (RMSEA)
7- P of Close Fit (PCLOSE)

جهت بررسی نقش واسطه‌گری متغیر سه‌گانه شناختی (منفی) نیز از آزمون بوت‌استراپ (با فاصله اطمینان ۹۵ درصدی و نمونه ۲۰۰) استفاده‌شده است. نتایج مربوط به ضرایب مستقیم و غیر مستقیم نیز در جدول۳ گزارش‌شده است.

چنان‌که در جدول ۳ نیز مشاهده می‌شود مسیر غیرمستقیمی که از دلبستگی کلی به والدین به ترس از شفقت رسم شده در سطح ۰/۰۰۳ معنی‌دار است.

Table 3.
The direct effects of the final model and results of the bootstrap test to examine the indirect effect of attachment on fear of compassion

The direct effects of ...	β	Lower bound	Upper bound	P
Parental Attachment on Cognitive Triad	-0.60	-0.68	-0.49	0.01
Parental Attachment on Fear of Compassion	-0.38	-0.55	-0.20	0.009
Cognitive Triad on Fear of Compassion	0.87	0.73	0.99	0.004
The indirect effect of Parental Attachment on fear of compassion	**β**	**Lower bound**	**Upper bound**	**P**
	-0.52	-0.73	-0.40	0.003

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این مطالعه بررسی نقش واسطه‌ای سه‌گانه شناختی (منفی) در رابطه میان دلبستگی کلی به والدین با ترس از شفقت بوده است. رجوع به یافته‌های پژوهشی در درجه نخست تأثیر مستقیم و منفی دلبستگی کلی به والدین و چشم‌انداز منفی نسبت به خود، جهان و آینده یا همان سه‌گانه شناختی را مورد تأکید قرار می‌دهد؛ بنابراین، هم‌سو با پیشینه پژوهشی موجود همچون مطالعات Hart et al. (2020) و Kwok et al. (2020) می‌توان انتظار داشت که از بین دانشجویان ایرانی نیز کمترین چشم‌انداز منفی در نزد کسانی دیده شود که دلبستگی بالاتری را نسبت به والدین خود گزارش نموده‌اند. این یافته چنان‌که در بخش مقدمه نیز مورد اشاره قرار گرفت، مورد تائید صاحب‌نظرانی همچون Mikulincer (2020) و Rogers et al. (2019) است که از دریچه روابط دلبستگی به رابطه میان دوران کودکی و تحریفات شناختی بعدی همچون چشم‌انداز منفی نسبت به خود، جهان و آینده در دوران بزرگسالی پرداخته‌اند. از این منظر، به نظر می‌رسد که چشم‌انداز مثبت افراد دلبسته ایمن ناشی از بازنمایی ذهنی پایداری است که از پایگاه امن و نگرش خوش‌بینانه و امیدوارانه آن‌ها سرچشمه می‌گیرد. درواقع شاید بتوان گفت که یک پایگاه امن، منبعی درونی است که نگرش‌های خوش‌بینانه و سازنده و تمایل کمتری را برای تحریف شناختی درزمینه خود، جهان و آینده ترویج می‌نماید (Bowlby, 1980). به‌طور عکس، تجربه عدم دلبستگی به والدین، بااحساس عدم امنیت و اعتماد همراه بوده و فرد را به‌نوعی نگرش منفی نالایق بودن و عدم شایستگی، ترس از صمیمیت و یکرنگی با دیگران و عدم اعتماد به دنیای پیرامون و قابل‌کنترل بودن و یا پیش‌بینی آن در بزرگسالی سوق خواهد داد.

از سوی دیگر، یافته‌های پژوهش حاضر از تأثیر مستقیم و معنی‌دار سه‌گانه شناختی (منفی) بر ترس از شفقت نیز حمایت نمود. بنابر مطالعاتی که پیرامون ترس از شفقت انجام گرفته، این یافته با بخش‌هایی از نتایج مطالعات Hart et al. (2020) و Naismith et al. (2019) همسو است. شفقت به‌عنوان یک پدیده چندلایه، مفهومی است که ابعاد رابطه‌ای،

رفتاری و عاطفی ازجمله احساس همدلی با فردی که رنج می‌کشد، تحمل پریشانی، شناخت جهان و درک رنج انسان‌ها و تمایل به کاهش آن را دربرمی‌گیرد (Gallagher et al., 2024). نگاهی به ابعاد این سازه آشکار می‌سازد که برای ابراز یا دریافت شفقت، برخورداری از دیدگاهی مثبت در ابتدا نسبت به خود و در درجه بعد نسبت به دیگران و جهان و آینده ضروری است. به‌بیان‌دیگر، فردی که چشم‌اندازی منفی نسبت به خود دارد، خویشتن را شایسته ترحم و شفقت دیگران نمی‌بیند، از همین رو با ترس و دلهره به ابراز شفقت از جانب دیگران پاسخ می‌دهد و یا حتی با خودانتقادی و خودقضاوتگری بیمارگونه از شفقت نسبت به خود نیز هراس نشان می‌دهد (Wang et al., 2023). از سوی دیگر، برداشت منفی از دیگر افراد، همواره با نوعی ترس از صمیمیت و همدردی با آن‌ها و جهان پیرامون همراه بوده، فرد را وامی‌دارد تا نسبت به درد و رنج دیگران، بی‌تفاوتی نشان دهد یا حتی از نزدیک شدن یا ابراز شفقت به آن‌ها نیز احساس ترس و واهمه داشته باشد؛ و درنهایت احساس غیرقابل‌کنترل بودن جهان و رویدادهای درون آن، زمینه را برای نوعی ترس و احساس عدم توانایی مقابله با شرایط دشوار فراهم نموده و در پی آن خوش‌بینی فرد را نسبت به آینده خدشه‌دار می‌سازد (Varley et al., 2023). چنین دیدگاهی نیز همواره با نوعی شک و دودلی نسبت به خود یا دیگران همراه بوده و همان‌گونه که نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد، ترس از شفقت را به دنبال خواهد داشت.

یافته پژوهشی دیگر نیز همسو با نتایج مطالعات (Matos et al., (2019 و (Amari et al., (2022، از تأثیر مستقیم و منفی دلبستگی به والدین و ترس از شفقت حکایت دارد. درواقع می‌توان گفت شرکت‌کنندگانی که دلبستگی والدینی پایین‌تری را گزارش کرده‌اند، ترس از شفقت بیشتری را تجربه نموده‌اند. همان‌گونه که در قسمت مقدمه به آن پرداخته شد در بزرگسالی رفتارهای مراقبت‌جویانه و مراقبتی فرد با سبک دلبستگی وی همسو می‌گردد (Amari et al., 2023). ازآنجاکه افراد دلبسته ایمن، از احساس مراقبت و برآورده شدن نیازهایشان در دوران کودکی بهره می‌برند، همین احساس را در مواجهه با پریشانی خود یا دیگران نیز آشکار ساخته و بالطبع در ابراز همدلی با خود راحت‌ترند و آمادگی بیشتری نیز برای رفتارهای شفقت‌گونه نشان می‌دهند.

به‌عنوان یافته نهایی، مدل پژوهش حاضر از تأثیر غیرمستقیم دلبستگی به والدین و ترس از شفقت باواسطه سه‌گانه شناختی منفی حمایت نموده است. این یافته به درک بهتری نسبت به فرایندی که به ترس از شفقت در میان دانشجویان ایرانی شرکت‌کننده در پژوهش حاضر می‌انجامد منجر خواهد شد. چراکه نشان می‌دهد مکانیسم عمده‌ای برای تأثیر دلبستگی والدینی بر ترس از شفقت وجود دارد که همان چشم‌انداز منفی فرد نسبت به خود، جهان و آینده است. این موضوع با بخش‌هایی از مطالعات گذشته (همچون Wang et al., 2023) که تحریفات شناختی یا برخورداری از دیدگاه منفی نسبت به خود، جهان یا آینده را به‌عنوان واسطه در روابط میان دلبستگی دوران کودکی با شفقت یا ترس از شفقت مورد بررسی قرار داده‌اند، هم‌سو می‌باشد. درواقع می‌توان گفت که اثرگذاری پیوند ایجاد شده دوران کودکی با والدین بر احساس ترس از شفقت به‌واسطه سه‌گانه شناختی منفی به نگاه خالی از اطمینان، مردد و منتقدی بازمی‌گردد که فرد در اثر تجربه محیطی خالی از گرمی و ایمنی نسبت به خود درونی‌سازی نموده و به ارزیابی منفی نسبت به خود، جهان اطراف یا آینده منجر شده است. ارزیابی منفی درونی شده فرد، او را به خودپذیری کمتر، اعتمادبه‌نفس پایین‌تر،

خودانتقادی، عدم اعتماد به دیگران، دنیا و خود سوق می‌دهد و بستری را برای ظهور و گسترش ترس از شفقت نسبت به خود، شفقت برای دیگران و دریافت شفقت از جانب دیگران فراهم می‌آورد.

درنهایت، بایستی پذیرفت که مطالعه حاضر نیز دارای محدودیت‌هایی است که تعمیم نتایج آن را بااحتیاط همراه خواهد ساخت. نخست این‌که پژوهش حاضر در چارچوب یک طرح مقطعی انجام‌گرفته که امکان استنباط علّی را فراهم ننموده و درنتیجه احتمال وجود مدل‌های جایگزین را منتفی نمی‌سازد. برای مثال، ممکن است خود تجربه ترس از شفقت، فرد را درگیر چشم‌اندازی منفی نسبت به خود، جهان یا آینده نماید. ازاین‌رو بایستی اذعان نمود که پژوهش‌های آتی با تکیه‌بر طرح‌های طولی می‌توانند به درک بهتر و دقیق‌تری از روابط میان برخی از این متغیرها دست یابند. به‌علاوه، پژوهش حاضر با تمرکز صرف بر روی یک نمونه بسیار محدودشده از دانشجویان انجام گردیده که به لحاظ سطح تحصیلات و محدوده سنی تا حدودی مشابه بودند. لذا بایستی در نظر داشت که پژوهش‌های آتی می‌تواند رابطه همین متغیرها را در نمونه‌هایی با ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پراکنده‌تر، مورد مطالعه قرار دهند. به‌علاوه باید به خاطر داشت که صرف استفاده از ابزارهای خودگزارشی آن‌هم در یک گردآوری آنلاین داده‌ها، رعایت احتیاط در تعمیم نتایج فعلی را ضروری خواهد ساخت.

درمجموع نتایج این مطالعه با تائید نقش واسطه‌ای سه‌گانه شناختی در رابطه میان دلبستگی کلی به والدین و ترس از شفقت، می‌تواند به ترسیم چشم‌اندازی جهت مداخله در بهبود تجربه‌های ترس از شفقت کمک نماید. به کلام بهتر پژوهش حاضر، به‌رغم محدودیت‌هایی که به آن اشاره شد، می‌تواند الهام‌بخش متخصصینی باشد که در محیط‌های درمانی یا آموزشی درصدد کاهش رنج ناشی از تجربه ترس از دریافت یا ابراز شفقت هستند. بدین معنا که لااقل در خصوص افرادی که ترس از شفقت داشته و در دوران کودکی و نوجوانی خود از یک محیط گرم و ایمن بی‌بهره بوده‌اند، می‌توان به امکان تغییر در تحریفات شناختی و ارزیابی‌های منفی نسبت به خود، جهان یا آینده امید بست و بدین‌وسیله زمینه را برای بنانهادن دیدگاهی مثبت‌تر نسبت به خود و پیرامون خود و پذیرش راحت‌تر شفقت و همدردی دیگران فراهم نمود.

مشارکت نویسندگان: طراحی مطالعه: مرضیه صادق‌زاده؛ اجرای روش‌شناسی: مرضیه صادق‌زاده و عزت‌اله قدم‌پور؛ جمع‌آوری داده‌ها: مرضیه صادق‌زاده؛ تحلیل داده‌ها: مرضیه صادق‌زاده و مریم صفری‌شیرازی؛ تهیه نسخه پیش‌نویس: مریم صفری‌شیرازی؛ بازبینی و ویرایش نهایی مقاله: مرضیه صادق‌زاده و عزت‌اله قدم‌پور. همه نویسندگان نسخه نهایی را مطالعه و آن را تأیید کرده‌اند.

قدردانی: پژوهش حاضر بدون همکاری مشارکت‌کنندگان امکان‌پذیر نبود؛ بنابراین، مراتب سپاس و قدردانی خود را از تمامی آنان ابراز می‌داریم.

تعارض منافع: نویسندگان تصریح می‌کنند که هیچ‌گونه تعارض منافعی در ارتباط با این مقاله وجود ندارد.

تأمین مالی: پژوهش حاضر از هیچ موسسه و نهادی حمایت مالی دریافت نکرده و کلیه هزینه‌ها در طول فرآیند اجرای پژوهش بر عهده پژوهشگران بوده است.

بیانیه دسترس‌پذیری داده‌ها: داده‌های پشتیبان این مقاله، بر اساس درخواست معقول، از سوی نویسنده مسئول در دسترس قرار خواهد گرفت.

بیانیه استفاده از هوش مصنوعی: نویسندگان تأکید می‌کنند که در هیچ‌یک از مراحل تدوین، نگارش، ویرایش، تحلیل، ترجمه یا آماده‌سازی این مقاله از ابزارهای هوش مصنوعی مولد یا فناوری‌های مبتنی بر آن استفاده نشده است.

تأییدیه اخلاقی: همه مراحل اجرای این پژوهش بر اساس اصول و معیارهای اخلاق در پژوهش صورت پذیرفته است.

References

Ahn, J. S., Kil, H., Ratelle, C. F., & Mageau, G. A. (2025). Profiles of autonomy support and controlling parenting: Mixing the two predicts lower child functioning. *Journal of Family Psychology*. Advance online publication. https://doi.org/10.1037/fam0001346

Amari, N., Martin, T., Mahoney, A., Peacock, S., Stewart, J., & Alford, E. A. (2023). Exploring the Relationship between Compassion and Attachment in Individuals with Mental Health Difficulties: A Systematic Review. *Journal of Contemporary Psychotherapy*, 1-12. https://doi.org/10.1007/s10879-022-09573-4

Beck, A. T. (1991). Cognitive therapy: A 30-year retrospective. *American psychologist*, *46*(4), 368. https://doi.org/10.1037/0003-066X.46.4.368

Beckham, E., Leber, W., Watkins, J., Boyer, J., & Cook, J. (1986). Development of an instrument to measure Beck's cognitive triad: The Cognitive Triad Inventory. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 54(4), 566–567 https://doi.org/10.1037/0022-006X.54.4.566

Bentler, P. M. (2010). SEM with simplicity and accuracy. *Journal of Consumer Psychology*, *20*(2), 215-220. https://doi.org/10.1016/j.jcps.2010.03.002

Bowlby, J. (1973). *Attachment and Loss: Separation. Anger and Anxiety*. Pimlico. https://doi.org/10.1016/S0003-3472(80)80125-4

Bowlby, J. (1980). By ethology out of psycho-analysis: an experiment in interbreeding. https://doi.org/10.1016/S0003-3472(80)80125-4

Boykin, D. M., Himmerich, S. J., Pinciotti, C. M., Miller, L. M., Miron, L. R., & Orcutt, H. K. (2018). Barriers to self-compassion for female survivors of childhood maltreatment: The roles of fear of self-compassion and psychological inflexibility. *Child Abuse & Neglect*, *76*, 216-224. https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.11.003

Esfahani, A., Heydari, H., pirani, Z., & davudi, H. (2023). The Structural Model of Predicting Social Interest based on Attachment Styles with the Mediating Role of Forgiveness. *Psychological Achievements*, *32*(1), 345-370. https://doi.org/10.22055/psy.2023.44500.3095 [Persian]

Gallagher, S., Raffone, A., & Aglioti, S. M. (2024). The pattern theory of compassion. *Trends in Cognitive Sciences, 28*(7), 615–628. https://doi.org/10.1016/j.tics.2024.03.008

Gilbert, P. (2019). Explorations into the nature and function of compassion. *Current opinion in psychology*, *28*, 108-114. https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2018.12.002

Gilbert, P., Hughes, W., & Dryden, W. (1989). The therapist as a crucial variable in psychotherapy. *On Becoming a Psychotherapist*, 3-13. https://doi.org/10.1111/j.1468-2850.1997.tb00097

Gilbert, P., McEwan, K., Matos, M., & Rivis, A. (2011). Fears of compassion: Development of three self-report measures. *Psychology and Psychotherapy: Theory, research and practice*, *84*(3), 239-255. https://doi.org/10.1348/147608310X526511

Hart, J. S., Kirby, J. N., Steindl, S. R., Kane, R. T., & Mazzucchelli, T. G. (2020). Insecure striving, self-criticism, and depression: The prospective moderating role of fear of compassion from others. *Mindfulness*, *11*, 1699-1709. https://doi.org/10.1007/s12671-020-01385-8

Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of personality and social psychology*, *52*(3), 511. https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511

Hooper, D., Coughlan, J., & Mullen, M. (2008, September). Evaluating model fit: a synthesis of the structural equation modelling literature. In *7th European Conference on research methodology for business and management studies* (Vol. 2008, pp. 195-200). https://doi.org/10.21427/d7cf7r

Kimiaee, A. (2011). Validating of cognitive triad inventory in students of Ferdowsi University of Mashhad. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, *13*(51), 41-230. https://doi.org/10.22038/jfmh.2011.1007 [Persian]

Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications. https://doi.org/10.15353/cgjsc.v1i1.3787

Kwok, S. Y., Gu, M., Synchaisuksawat, P., & Wong, W. W. (2020). The relationship between parent-child triangulation and early adolescent depression in Hong Kong: The mediating roles of self-acceptance, positive relations and personal growth. *Children and youth services review*, *109*, 104676. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.104676

Malekpour, F., & Bassaknejad, S. (2020). The Relationship Between Fear of Self-Compassion and Fear of Happiness with Binge Eating Disorder through the Mediation of Positive and Negative Affect in Students. *Journal of Applied Psychological Research*, *11*(1), 101-115. https://doi.org/10.22059/japr.2020.265524.642976 [Persian]

Matos, M., Duarte, J., & Pinto-Gouveia, J. (2019). The origins of fears of compassion: Shame and lack of safeness memories, fears of compassion and psychopathology. *The Journal of psychology*, *151*(8), 804-819. https://doi.org/10.1080/00223980.2017.1393380

Mendes, A. L., Canavarro, M. C., & Ferreira, C. (2022). Affiliative interactions and body and eating-related difficulties in adolescent girls: The effects of fears of compassion and feelings of social safeness. *Appetite*, *168*, 105715. https://doi.org/10.1016/j.appet.2021.105715

Merritt, O. A., & Purdon, C. L. (2020). Scared of compassion: Fear of compassion in anxiety, mood, and non-clinical groups. *British Journal of Clinical Psychology*, *59*(3), 354-368. https://doi.org/10.1111/bjc.12250

Mikulincer, M., & R. Shaver, P. (2020). Enhancing the "broaden and build" cycle of attachment security in adulthood: From the laboratory to relational contexts and societal systems. *International journal of environmental research and public health*, *17*(6), 2054. https://doi.org/10.3390/ijerph17062054

Millard, L. A., Wan, M. W., Smith, D. M., & Wittkowski, A. (2023). The effectiveness of compassion focused therapy with clinical populations: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Affective Disorders*. https://doi.org/10.1016/j.jad.2023.01.010

Na, E. (2025). Compassion in biological psychiatry: Neurobiological foundations and clinical implications. *Korean Journal of Biological Psychiatry, 32*(2), 30–34. 10.22857/kjbp.2025.32.2.002

Naismith, I., Zarate Guerrero, S., & Feigenbaum, J. (2019). Abuse, invalidation, and lack of early warmth show distinct relationships with self-criticism, self-compassion, and fear of self-compassion in personality disorder. *Clinical psychology & psychotherapy*, *26*(3), 350-361. https://doi.org/10.1002/cpp.2357

Poursaleh, A., & Sarparast, A. (2023). Comparison of the effectiveness of emotional focused therapy and cognitive-behavioral therapy on emotions in obese women with polycystic ovary syndrome. https://doi.org/10.22070/CPAP.2023.13972.1059 [Persian]

Rogers, J. L., Luke, M., Gilbride, D. D., & Goodrich, K. M. (2019). Supervisee attachment, cognitive distortions, and difficulty with corrective feedback. *Counselor Education and Supervision*, *58*(1), 18-32. https://doi.org/10.1002/ceas.12121

Rungsang, B., Juntorn, S., & Wangkawan, T. (2021). Predictors of Depressive Symptoms among Thai Undergraduate Students. https://doi.org/10.55131/jphd/2022/200108

Sadeghzadeh, M., & Shameli, L. (2021). Investigating the Psychometric Properties of Persian Version of the Fear of Compassion Scale (FCS). *Journal of Modern Psychological Researches*,

16(61), 127-142. https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/?_action=article&kw=11590&_kw=validity&lang=en [Persian]

Tanaka, Y. (2020). The development of a parental attachment recognition scale for mothers nurturing preschool children. *Public Health Nursing*, 37(2), 310-320. https://doi.org/10.1111/phn.12697

Varley, D., Sherwell, C. S., Fu, M., & Kirby, J. N. (2023). A multi-level meta-analytic review of attachment and fears of compassion. *Personality and Individual Differences, 214*, 112330. https://doi.org/10.1016/j.paid.2023.112330

Wang, J., Guo, M., Day, J., & Kirby, J. N. (2023). Self-Acceptance Mediates the Relationship between Perceived Parenting Behaviors and Fears of Compassion. *Journal of Child and Family Studies*, *32*(3), 744-755. https://doi.org/10.1007/s10826-022-02522-8

Zare, M., Asgharzadeh, G., & Rahimi, M. (2022). The role of attachment dimensions in body appreciation and self-improvement motivation with the mediation of self-compassion among students. *Psychological Achievements*, *29*(2), 189-210. https://doi.org/10.22055/psy.2022.37989.2717 [Persian]

Zhao, N., Vogel, D. L., & Schwarting, C. M. (2026). A person-centered approach to compassion: Linking profiles of compassion to attachment and psychological outcomes. *Journal of Counseling Psychology, 73*(3), 330–344. https://doi.org/10.1037/cou0000861